

Ігор Власенко: «Прогалини в законодавчому регулюванні мусить заповнити механізм саморегулювання»

На запитання нашого кореспондента відповідає голова правління Всеукраїнської громадської організації «Асоціація експертів будівельної галузі» Ігор Власенко.

Даний матеріал надруковано в якості дискусійного, отож редакція запрошує зацікавлені сторони висловити свою думку з приводу порушених питань

— Ігоре Миколайовичу, коли і з якою метою створено ВГО «Асоціація експертів будівельної галузі»? Хто до неї входить і чи є експерти, які спеціалізуються на питаннях пожежної безпеки?

— Всеукраїнську громадську організацію «Асоціація експертів будівельної галузі» зареєстровано 10 листопада 2010 року. Її мета — консолідація зусиль із однодумцями. Задля створення ефективних механізмів захисту власних прав та інтересів, впровадження реальних гарантій якості надання послуг і виконання робіт. Себто намагаємося робити так, як це вже давно втілено в життя у країнах Старого Світу та США.

У складі Асоціації нараховують 1519 фізичних осіб. У кожній області є осередки. До слова, двері нашої організації завжди відчинені для нових членів. Головне, аби охочі вступити до лав Асоціації розділяли наші думки й готові були конструктивно працювати задля розвитку будівельної галузі.

З огляду на кількість членів асоціації, безумовно, існує неформальний поділ експертів за спеціалізаціями. Зазвичай чимало із них зосереджені на проблематиці пожежної та технічної безпеки. Отож таких фахівців маємо і в нашій асоціації. Приміром, чого лише варта постать президента-голови правління Українського союзу пожежної та техногенної безпеки Бориса Платкевича. До слова, він входить і до складу правління Всеукраїнської громадської організації «Асоціація експертів будівельної галузі».

— Асоціація бере активну участь у розробці законодавчих актів. Яких

саме і чим вони цікаві для будівельної галузі?

— Скажу так: члени організації беруть участь у розробці тих законодавчих актів, що стосуються містобудівної галузі. Серед них, приміром, Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» (зміни до нього), зміни до Закону України «Про архітектурну діяльність», а також низка підзаконних нормативно-правових актів.

Асоціація, ясна річ, не виступає основним розробником або ініціатором їхнього ухвалення. Проте робимо все можливе, аби в тому чи тому документі було враховано думки галузевої спільноти, які базуються, зрозуміло, на міжнародному досвіді. Цілком природно, що не лише асоціація переймається законотвірністю. Отож часто-густо не вдається отримати той чи той акт у найоптимальнішій, на нашу думку, редакції. Тому зосереджені на таких напрямках: підвищення якості пропозиції на поліпшення законодавства, підвищення впливовості організації, зокрема, та громадянського суспільства загалом.

Уже протягом кількох скликань Верховна Рада України, на жаль, не квапиться приймати надважливі для галузі закони. Насамперед, мова «Про основні вимоги до будівель і споруд, а також умови розміщення на ринку будівельних виробів, гармонізовані з нормами законодавства Європейського Союзу», «Про енергетичну ефективність будівель».

— Чому?

— Бачте, значного політичного капіталу чи суспільного резонансу вони апріорі

не додадуть. Однак згадані вище документи дуже потрібні суспільству. Це розуміє, на жаль, обмежене коло людей. А відтак спостерігаємо неузгодженість між технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд України та технічним регламентом Євросоюзу ЕС 305/2011 «Про встановлення гармонізованих умов для розповсюдження на ринку будівельної продукції та відміни директиви 89/106/ЕЕС».

— Взаємодія з центральними та місцевими органами влади. Кажуть, завдяки такій плідній співпраці вдалося запобігти прийняттю місцевими органами влади низки незаконних рішень стосовно надання привілеїв окремим суб'єктам господарювання будівельної галузі та примусити відмінити вже ухвалені ними рішення, які мали ознаки антиконкурентних. Не могли б на цій діяльності зупинитися докладніше.

— Запобігти прийняттю органами місцевого самоврядування низки незаконних рішень, а також змусити відмінити вже ухвалені вдається, передусім, завдяки жорсткому протистоянню. У своїй практиці, на жаль, зустрічаємо непоодинокі випадки, коли місцева влада приймає рішення на користь суб'єкта господарювання, забезпечуючи таким чином йому привілейоване становище стосовно конкурентів.

У разі отримання від наших членів інформації про таке починаємо прискіпливо вивчати проблему. Насамперед, з'ясовуємо, чи справді відповідне рішення шкодить ринку та безпеці будівель? Якщо так, рішення, проект визнаємо шкідливим

і вживаємо негайних заходів, аби його не прийняли.

Починаємо жваве листування. Вступаємо в переговори з відповідним органом. Якщо той ігнорує й не бажає повернутися в правове поле, апелюємо до правоохоронних органів. Повірте, усе дається не так просто й легко, як того хотілося б. Багато хто в країні не хоче жити за законом. Приміром, виконком одного з міст Сумщини власним рішенням не посоромився покласти на заявника обов'язок замовити послугу в конкретно визначеного приватного підприємства. На диво, згідно з даними реєстру юридичних осіб, у власника цього підприємства та депутата ради збігаються прізвище, ім'я та по батькові.

Такий парадоксальний факт у службовців сумського відділення Антимонопольного комітету України чомусь не викликав жодної емоції. Точніше, емоції були, але в протизаконному руслі. Вони намагалися дізнатися, хто ж із сумчан звернув нашу увагу на сумнівні рішення виконкому?

На щастя, доволі конструктивну, спрямовану на захист економічної конкуренції та рівності всіх форм власності, позицію займає керівництво Антимонопольного комітету України. Тому в завтрашній день дивимось все-таки з оптимізмом.

– Хто сьогодні в Україні має право здійснювати експертизу будівельних проектів? Яку роль у цій справі відводять пожежній безпеці?

– Експертизу будівельних проектів виконують експертні організації всіх форм власності. Головне, аби відповідали визначеним Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України критеріям. Сьогодні в країні двадцять п'ять таких організацій, з переліком яких можна ознайомитися на сайті міністерства.

Серед інших вимог до відповідних організацій – наявність експертів із пожежної

та техногенної безпеки. Варто наголосити: обов'язковій експертизі з питань пожежної безпеки підлягають об'єкти IV та V категорій складності – незначна частина проектів.

Між іншим, в Україні (порівняно з фахівцями, скажімо, із забезпечення економії енергії чи захисту від шуму) вистачає кваліфікованих експертів з пожежної безпеки. Проте навіть за такої ситуації доводиться фіксувати випадки проведення експертиз без залучення вогнеборців.

Водночас слід констатувати неприємний факт. Експерти, котрі мають доволі високий рівень знань, нерідко ігнорують вимоги норм пожежної безпеки. Для когось з якихось причин ідуть, скажімо так, на необґрунтовану поступку...

– Яким чином асоціація контролює усунення недоліків стосовно вимог пожежної безпеки, виявлених під час експертизи проекту? Здійснення не-

Уже протягом кількох скликань Верховна Рада України, на жаль, не квапиться приймати надважливі для галузі закони. Насамперед, йдеться «Про основні вимоги до будівель і споруд, а також умови розміщення на ринку будівельних виробів, гармонізовані з нормами законодавства Європейського Союзу», «Про енергетичну ефективність будівель»

належної оцінки експертизи? Чи існує контроль за якістю роботи експерта?

– Чинним законодавством не передбачено механізми контролю за діяльністю як експертних організацій, так і окремих експертів. Прогалини ж у законодавчому регулюванні мусить заповнити механізм саморегулювання. Швейцарські годинники найкращі в світі саме тому, що брако-робів позбавляли місця роботи. Цей шлях

мусимо подолати й ми: розробити й запровадити процедури, виробити правила позбавлення можливості працювати тих, хто дозволяє порушувати закони, нормативні вимоги, правила етики, традиції цеху експертів.

– Чи всі проекти підлягають експертній оцінці?

– За вітчизняним законодавством, проекти будівництва поділяють на види, для яких експертиза є обов'язковою, і такі, для яких вона не обов'язкова. Законом встановлено, які саме проекти підлягають обов'язковій експертизі, це невелика частина. Переважна кількість проектів будівництва не підлягають обов'язковій експертизі. Замовник або проектувальник сам визначає потребу в ній, а також, за якими напрямками її доцільно провести.

Якщо ж експертиза є обов'язковою (за всіма чи окремими напрямками), за її результатами складають експертний висновок. Між іншим, експертна оцінка – результат експертизи проектної документації, проведеної за бажанням замовника будівництва або проектувальника. Обов'язковість експертної оцінки законодавством не передбачена.

– А якщо експерт указав на недоліки того чи того проекту, яка його подальша доля?

– Експертиза – завершальна стадія розробки проекту. Без позитивного висновку експертів проект не може бути затверджений та реалізований. Тому потреби у відстеженні за виправленням помилок, виявлених експертом, немає. Отож, поки експерт з урахуванням коригування за його зауваженнями не надасть позитивний висновок, проект не завершено.

Олег МАХОВСЬКИЙ
Фото Сергія РАЗБЕЙКОВА

Шановні друзі!

Добровільне пожежне товариство України, відповідно до цілей та завдань, в тісній співпраці з громадськістю вживає заходів, спрямованих на зміцнення пожежної та техногенної безпеки в державі.

Уже протягом 59 років Товариство проводить роботу щодо суспільно-морального виховання населення, навчання норм та правил пожежної безпеки, популяризації професії рятувальника, розвитку пожежно-прикладного та інших видів масового спорту, організації й проведення фестивалів Дружин юних пожежників.

Але потрібно зробити ще більше! Попереду у добровольців України багатогранна робота, націлена на боротьбу з вогнем та техногенними аваріями, удосконалення форм і методів роботи з населенням. І тільки спільними зусиллями ми можемо протистояти вогняній стихії та техногенним катастрофам.

Просимо підтримати нашу діяльність і за можливості перераховувати кошти на розрахунковий рахунок: 26000324632 в ХОД АТ «Райффайзен Банк Аваль» МФО 380805 ЄДРПОУ 00020876 з призначенням платежу «Добровільна пожертва».

Правління

Протидимний захист. «Нетрадиційний» підхід

Струминні вентилятори на автостоянці

Як відомо, збільшення обсягів будівництва і прагнення розмістити якомога більше на одному й тому самому клаптику землі призводить до появи низки проблем, у тому числі пов'язаних із протипожежним (зокрема протидимним) захистом об'єктів. Сьогодні нам хотілося б поговорити про захист підземних автостоянок, які все частіше стають частиною великих житлових комплексів та офісних будівель.

КОРІНЬ ЗЛА

Зазвичай такі автостоянки мають малу висоту, велику площу і порівняно невелику загальну площу прорізів у огорожувальних будівельних конструкціях. Пожежа ж у транспортному засобі завжди супроводжується як інтенсивним димоутворенням, так і виділенням великої кількості газоподібних продуктів згоряння (а в умовах обмеженої кількості кисню обсяги утворення сумно відомого чадного газу різко збільшуються). Як наслідок, пожежі на автостоянках закритого типу особливо небезпечні для людей, які перебувають на них.

Чинні в Україні будівельні норми ДБН В.2.3-15:2007 Споруди транспорту. Автостоянки і гаражі для легкових автомобілів містять вимоги щодо оснащення таких об'єктів системами протидимного захисту, проте не дають однозначної відповіді на запитання, як його улаштувати. Звичайно, можна напругу застосовувати ті ж такі європейські вимоги, про які вже йшлося, проте в умовах обмеженого простору за-

брати значну його частину для тих самих повітроводів та іншого обладнання системи може бути непростим.

ПРИНЦИПОВИЙ ПІДХІД

Аби якось розв'язати проблему, в Європі передбачають системи протидимного захисту, до складу яких входять струминні вентилятори (jet fans). І хоча це вже не останній «писк моди», нічого кращого за такі системи для автостоянок поки що не вигадали. На жаль, в Україні належного поширення вони ще не набули. Проте зарубіжний досвід свідчить, що системи протидимного захисту, до складу яких входять струминні вентилятори, можуть забезпечити ефективніший протидимний захист, ніж системи традиційних конструкцій (звичайно, якщо їх правильно спроектувати). Зокрема, їхня робота забезпечує видимість осередку пожежі з належної відстані та можливість наблизитися до нього і подати вогнегасну речовину куди слід, а після гасіння пожежі швидко видалити дим із автостоянки і приступити до виконання інших невідкладних робіт, у тому числі рятувальних. Залишається сказати, що системи протидимного захисту зі струминними вентиляторами за звичайних умов можуть працювати в режимі звичайної вентиляції, що забезпечує в тому числі й відведення шкідливих продуктів роботи двигунів внутрішнього згоряння.

ПРИНЦИП РОБОТИ І ПЕРЕВАГИ

Принцип роботи струминних вентиляторів полягає в передаванні імпульсу повітря, яке проходить крізь порівня-

но вузький проріз за достатньо високої швидкості. Під час контактування з повітрям, що міститься перед струминним вентилятором, цей струмінь забезпечує його виштовхування вперед з одночасним захопленням мас газового середовища, що містяться поблизу. Внаслідок цього повітря рухається в напрямку потоку разом із забруднювачами, а струминні вентилятори «заганяють» дим у одну з частин автостоянки, водночас забезпечуючи належну чистоту повітря і видимість у інших її частинах.

Використання систем вентиляції/протидимного захисту, до складу яких входять струминні вентилятори, забезпечує такі переваги порівняно з використанням систем звичайних конструкцій:

- економію місця;
- можливість вибору ділянки для монтажу струминних вентиляторів, що дає змогу узгоджувати розташування їх з «дислокацією» обладнання інших інженерних систем будинку (споруди);
- оптимізацію умов вентиляції (ефективне перемішування газового середовища, що видаляється, з оточуючим повітрям забезпечує уникнення появи зон з високими концентраціями шкідливих речовин у режимі як звичайної вентиляції, так і димовидалення під час пожежі);
- неможливість утворення застійних зон завдяки встановленню струминних вентиляторів у частинах автостоянки, де вентиляція ускладнена;
- можливість зниження (у багатьох випадках) вартості порівняно з випадком використання систем звичайних конструкцій.

Видалення ж диму з частини простору автостоянки, куди його «заганяють» струминні вентилятори, відбувається за допомогою звичайної системи природної або механічної вентиляції.

ЗАВДАННЯ, ВИКОНУВАНІ СИСТЕМАМИ

Системи протидимного захисту зі струминними вентиляторами можуть виконувати одне або більше таких завдань:

- надання допомоги працівникам пожежних підрозділів у видаленні диму з автостоянки після пожежі;
- забезпечення доступу працівників пожежного підрозділу до місця пожежі незадимленими шляхами;
- захист шляхів евакуації з автостоянки.

Системи, призначені для виконання тільки першого завдання (відомі як smoke clearance systems), слугують для забезпечення вентиляції з метою якнайшвидшого видалення диму після пожежі, а також зниження щільності диму і температури газового середовища під час її перебігу. Це найпростіші системи, для проектування їх не потрібні спеціальні розрахунки, про які йдеться нижче, а треба лише розрахунок для забезпечення належної кратності повітрообміну. Такі системи не призначено для утримання частини автостоянки незадимленою, а також для обмеження щільності диму до певної величини. В окремих випадках вони передбачають також захист шляхів евакуації з автостоянки, проте в подібних випадках слід забезпечити затримку спрацювання струминних вентиляторів після виявлення пожежі, аби дати людям можливість безпечно евакуюватися та забезпечити початок роботи спринклерної системи пожежогасіння.

Системи, призначені для виконання решти завдань (це вже справді smoke control systems), забезпечують переміщення диму переважно в горизонтальному напрямку, оскільки мала висота автостоянок закритого типу не дає можливості управляти рухом диму у вертикальній площині. Їх розраховують на автоматичне спрацювання в разі надходження сигналу тривоги від системи пожежної сигналізації, а під час проектування виходять з потреби перешкоджати утворенню шару диму (це ще одна їхня принципова різниця від систем димо- та тепловидалення традиційних конструкцій) за рахунок підтримання певної швидкості руху повітряних потоків, яку визначає низка чин-

ників. Відповідно для проектування таких систем потрібні спеціальні інженерні розрахунки з використанням розрахункових моделей гідродинамічних потоків, відомих під аббревіатурою CFD (computational fluid dynamics), в іншому разі наслідки можуть бути непередбачуваними.

ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ СИСТЕМАМИ

Автостоянки закритого типу, крім систем протидимного захисту, оснащують низкою інших інженерних систем, у тому числі систем протипожежного захисту різних видів. Серед них чи не найпоши-

Вентилятори димо- та тепловидалення

реніші спринклерні, які мають за мету перешкоджання перекиданню пожежі з транспортного засобу, на якому вона виникла, на інші авто і решту об'єктів. Слід зауважити, що горіння зазвичай відбувається в салоні або під капотом автомобіля, тож спринклерна система не в змозі погасити пожежу. Якщо ж унаслідок тривалого горіння станеться розгерметизація паливного бака автомобіля, то запобігти поширенню пожежі вона також навряд чи зможе. На довершення всіх бід, зниження температури внаслідок подавання води спринклерною системою може призвести до посилення димоутворення, та й утворення водяної пари теж не сприятиме поліпшенню видимості. Неважко здогадатися, що надзвичайна складність виявлення осередку пожежі в умовах сильного задимлення може стати причиною суттєвої затримки початку її гасіння. Разом із тим належні розрахунки з використанням моделей CFD (у тому числі з огляду на те, щоб системи не заважали одна одній, а також не перешкождали спрацюванню пожежних сповіщувачів через відведення диму від них) дає змогу реалізувати переваги, забезпечувані обома системами, зокрема:

– спринклерна система забезпечує можливість обмеження розвитку пожежі, перешкоджання її поширенню на інші автомобілі, а також зниження температури диму і газового середовища;

– за малої площі осередку пожежі і невисокої температури диму швидкість руху повітря, що має подаватися струминними вентиляторами з метою перешкоджання утворенню шару диму під перекриттям, нижча;

– система протидимного захисту забезпечує можливість утримання шару диму і водяної пари, що утворюється під час випаровування води, в заздалегідь заданих межах;

– під час роботи системи протидимного захисту забезпечується доступ працівників пожежних підрозділів до місця пожежі і можливість швидкого початку її гасіння.

ВИЯВЛЕННЯ ПОЖЕЖІ

Склад і будова системи пожежної сигналізації також мають неабияке значення. Для ефективності протидимного захисту автостоянки закритого типу важливо забезпечити якнайвищу чутливість і якнайшвидше спрацювання цієї системи. Відповідно неприпустиме застосування пожежних сповіщувачів допотопних конструкцій, натомість найліпше передбачати комбіновані сповіщувачі, здатні виявляти дим.

Моделювання з використанням CFD свідчить, що робота струминних вентиляторів не заважає спрацюванню спринклерів, розташованих безпосередньо над осередками пожежі, а проміжок часу до спрацювання їх зазвичай буває в межах від 5 до 10 хв. Водночас у багатьох випадках рекомендовано передбачати затримку спрацювання струминних вентиляторів для поліпшення умов евакуації на початкових стадіях пожежі, а також можливості спрацювання інших спринклерів, розташованих поблизу осередку горіння. Вважають, що в таких випадках найвищі результати здатні забезпечувати спринклери для гасіння пожеж краплинами великих розмірів (large drop sprinklers), оскільки повітряні потоки впливають на рух важких краплин меншою мірою, ніж дрібніших, генерованих спринклерами інших конструкцій.

Володимир **БОРОВИКОВ**,
фахівець із стандартизації,
сертифікації та якості
Української федерації
спеціалістів безпеки

Як відомо, від першого жовтня 2011 року в Україні діяли ДБН В.2.5-56:2010 «Інженерне обладнання. Системи протипожежного захисту» (замінили ДБН В.2.5-13-98 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Пожежна автоматика будинків і споруд»). Тринадцятого листопада 2014 року в стінах Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства затвердили ДБН В.2.5-56: 2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту». Новий документ вступив у дію першого липня 2015 року.

Про перипетії розробки документу, його важливість наш кореспондент попросив розповісти одного з розробників цієї колективної праці завідувача сектору експертиз пожежної та техногенної безпеки Державного підприємства «Укрдержбудекспертиза» Анатолія Бушиленка.

— Документу виповнилося понад рік. Проте над ним, схоже, продовжується копітка праці. Так в усякому разі стверджують підприємці. Чи, можливо, вони помиляються?

— Немов у воду дивляться. Першого січня 2016 року старі ДБН втратили чинність. Водночас на вітчизняних теренах з'явилися європейські стандарти. Все це треба узгодити та зробити певні корективи. Тому готуємо зміну №1 до ДБН В.2.5-56: 2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту».

— На якій стадії перебуває ця робота?

— На даному етапі йдуть узгоджувальні процеси з фахівцями Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту ДСНС України. Вони уважно вичитали підготовлений документ. Повернули з певними зауваженнями...

— Тож як скоро буде внесено зміну №1?

— За вимогами нормативних документів, державні будівельні норми треба переглядати один раз на п'ятирічку. В разі потреби вносять зміни. Скільки потрібно на це часу? Насамперед, залежить од робочої групи, яка готує таку

Анатолій Бушиленко: «Готуємо зміну №1»

зміну. Зазвичай після її затвердження вступає в дію через три-шість місяців. Отож десь за півроку, сподіваюсь, зміну №1 до ДБН В.2.5-56: 2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту» буде, так би мовити, оприлюднено.

— Скажіть, будь ласка, чи впливатимуть зміни на будівельні норми?

— Зміни, які розробляємо в процесі удосконалення нормативного документу, суттєво не впливатимуть на будівельні норми. Варто зазначити: ДБН В.2.5-56 суттєво відрізнятимуться від ДБН В.2.5-13 виключно по всіх розділах і підходах до проектування систем протипожежного захисту.

— На досвід якої країни спиралися, розробляючи ДБН В.2.5-56: 2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту»?

— Як згадував вище, органом із стандартизації введено в дію з десяток європейських стандартів. Без перекладу на українську. Точніше – титульна сторінка нашою мовою, решта – англійською. Отже, типовий європейський стандарт.

— У зв'язку з цим є складність у роботі?

— Свого часу ДБН-В.2.5-56:2010, так би мовити, узаконили ДСТУ 4466,

який регламентував проектування, монтаж, обслуговування та випробування систем газового пожежогасіння. Це практично точна копія європейських стандартів. От тільки ті на чужоземній мові...

А втім, хоч як важко, працюємо, самотужки перекладаємо, звіряємо, виправляємо...

— Окрім зміни №1, ще на якісь до ДБН В.2.5-56:2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту»

слід очікувати?

— Більше жодної зміни. Ну хіба що деякі несуттєві неточності, скажемо так, коректорського плану, якісь технічні помилки.

— Анатолію Григоровичу, як часто підприємці звертаються до Вас із конкретними пропозиціями стосовно вдосконалення ДБН В.2.5-56: 2014 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту»?

— Є робоча група. Проблемні запитання надходять на адресу цієї громадської організації. До слова, чимало підприємців висловилися й стосовно ДБН В.2.5-56: 2014. Проте просто фізично неможливо їх вписати в зміну №1 – стримують час і об'єм. Даємо усні роз'яснення.

— Що цікавить підприємливий люд?

— Ну от, скажімо, у державних будівельних нормах 2014 року з'явилося нове поняття – підтримання експлуатаційної придатності. Раніше ж це звучало як технічне обслуговування. Нині, погодьтеся, маємо куди точніше визначення. Себто, для чого технічне обслуговування? Чітка відповідь: для підтримання експлуатаційної придатності.

Олег МАХОВСЬКИЙ
Фото Сергія РАЗБЕЙКОВА

Доброволець із династії вогнеборців

26 серпня виповнилося 70 років начальнику відділу пожежно-профілактичної роботи ДПТ України Валентину Стоєцькому. З цією знаменною датою його привітали друзі та колеги.

Народився ювіляр в селі Балаклеї Смілянського району, що на Черкащині, в родині вогнеборця. Його батько працював водієм у ППЧ міста Сміли. Після

закінчення в 1964 році школи юнак вступив у Харківське пожежно-технічне училище, яке закінчив 1967-го.

Подальша службова діяльність була пов'язана з гарнізоном пожежної охорони УПО УВС Донецької області, де пройшов шлях від інспектора ДПН СВПЧ-5 обласного центру до старшого інспектора з питань протипожежної пропаганди УПО області.

У 1978 році здібного й ініціативного офіцера перевели до УПО МВС УРСР, де поступово піднімався кар'єрними щаблями від інженера до заступника начальника Управління пожежної профілактики, а невдовзі – заступника начальника Управління пожежної техніки та зв'язку ГУДПО МВС України.

Коли сталася аварія на Чорнобильській АЕС, Стоєцький був начальником відділення військово-мобілізаційної роботи та цивільної оборони УПО МВС УРСР. І вже 27 квітня 1986 р. із колегами Станіславом Грипасом та Василем Ковшуним вирушив на ЧАЕС, де брав активну участь у ліквідації наслідків вселенської катастрофи.

Вийшовши на пенсію 1997 року, не розірвав зв'язку з пожежною охороною і в 2004-му став заступником голови ДПТ України, а в 2007-му очолив відділ пожежно-профілактичної роботи цієї громадської організації.

До слова, дружина Надія до виходу на пенсію 22 роки трудилася в підрозділах пожежної охорони Києва.

Невтомний господарник Ісак

19 вересня голові Полтавської обласної організації ДПТ України, директору спеціалізованого ремонтно-будівельного підприємства протипожежних робіт Михайлові Ісаку виповнилося 70.

Народився в селі Сагайдаку Шишацького району. Тут дістав середню освіту.

1964-го вчорашній школяр вступив до Харківського інституту механізації та електрифікації сільського господарства. Потім навчався в Харківському військовому училищі МВС СРСР, по закінченні якого розпочав службу в Державтоінспекції. Згодом перевели до воєнізованої пожежної охорони Полтавщини, де в тандемі з заступником начальника ВПО УВС Василем Королем звели не одне пожежне депо, чимало адміністративних, ремонтно-виробничих і складських будівель. У 90-х роках минулого століття з легкої руки Михайла Андрійовича вдалося на 90% замінити парк пожежних автомобілів.

За плечима ветерана – 29 років вислуги. На відпочинок полковник Ісак пішов із посади начальника відділу техніки УПО УВС Полтавської області. А в березні 1999-го очолив Полтавське облспец РБП ПР. Тоді підприємство переживало не ліпші часи. Проте Михайло Андрійович з оптимізмом поринув у роботу.

І через деякий час підприємство ожило, запрацювало на повну потужність, продукція пішла за призначенням.

Ось уже тринадцять літ Михайло Ісак очолює ДПТ Полтавщини. Від 2013-го – член правління ДПТ України.

Попри завантаженість на роботі, люблячий чоловік, уважний батько, добрий дідусь не забуває про родину. Дома на нього чекає вірна дружина Любов Василівна. Ветерана радують успіхи сина Андрія – полковника-рятувальника. Пишається дідусь і онуком Михайлом, котрий здобув освіту в стінах Національного університету цивільного захисту.

Ветерани пожежної охорони, Добровільне пожежне товариство України вітають ювілярів з черговою датою в особистих календарях, зичать міцного здоров'я, щастя, родинного тепла й затишку, добрих і вірних друзів, подальших успіхів на ниві протипожежного захисту!

Запитували – відповідаємо

Даний матеріал надруковано в якості дискусійного, отож редакція запрошує зацікавлені сторони висловити свою думку з приводу порушених питань

Просимо роз'яснити деякі положення НАПБ 05.028-2004 «Протипожежний захист енергетичних підприємств, окремих об'єктів та енергоагрегатів. Інструкція з проектування і експлуатації». Зокрема, п. 15.4 НАПБ 05.028-2004. *На підприємствах будь-якої напруги, що належать до лінійних споруд електромереж, пожежні депо не передбачено. На віддалених підстанціях напругою 500 кВ та вище належить передбачати утеплене приміщення для зберігання пожежного інвентаря та іншого пожежно-технічного майна, запасу піноутворювача до 2 т, а також для розміщення мотопомп або одного пожежного автомобіля. На віддалених підстанціях напругою 500 кВ та вище... Віддалених від чого і на якій відстані?*

Утеплене приміщення для зберігання пожежного інвентаря та іншого пожежно-технічного майна... Якою площею та взагалі навіщо воно?

Запасу піноутворювача до 2 т, а також для розміщення мотопомп або одного пожежного автомобіля... ПС не є потенційно небезпечним об'єктом чи об'єктом підвищеної небезпеки. Навіщо піноутворювач? Це ж не АЗС. Навіщо пожежний автомобіль? Хто його експлуатуватиме?

Просимо ініціювати перегляд згаданого документа з вилученням п. 15.4.

Правління ДП НЕК Укренерго

Вимоги щодо розташування пожежних депо викладено в п.3.37 СНіП II-89-80 «Генеральні плани промислових підприємств» та ДБН 360-92* «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень».

Пожежні депо слід розташовувати на заселених ділянках, що прилягають до доріг загального користування, пожежні депо зазвичай повинні обслуговувати групу підприємств і будівлі міста, селища.

Розмір земельної ділянки при пожежному депо приймають за 0,3-2,2 га (ДБН 360-92*, табл. 6.1). Місце для пожежних депо вибирають з розрахунку радіуса обслуговування з урахуванням пожежних депо (постів), розташованих у межах встановлюваних радіусів обслуговування.

У містах, селищах радіус обслуговування пожежним депо приймають за 3000 м. Будівлі пожежних депо розташовують з відступом від червоної лінії не менше ніж на 10 м (ДБН 360-92*, табл. 6.2).

На промислових підприємствах радіуси обслуговування пожежних депо такі:

- 2 км – для підприємств із приміщеннями категорій А, Б і В, які займають понад 50% площі забудови;
- 4 км – для підприємств із приміщеннями категорій А, Б і В, які займають до 56% площі забудови, і підприємств із виробництвами категорій Г і Д.

У разі перевищення вказаного радіуса на майданчику підприємств передбачають додаткові пожежні пости. За наявності на майданчику будівель і споруд III – V ступеня вогнестійкості з площею понад 50% площі забудови підприємства радіуси обслуговування пожежними депо і постами слід зменшити на 40%.

Пожежні пости припустимо вбудовувати у виробничі й допоміжні будівлі з виробництвами категорій В, Г і Д.

Виїзди з пожежних депо і постів слід розташовувати так, щоб ті пожежні автомобілі, що виїжджають, не перетинали основних потоків транспорту і пішоходів.

Радіусом виїзду вважають пряму або ламану лінію, проведену від пожежного депо до віддаленої будівлі або споруди тільки по дорогах загального користування з укріпленим покриттям, якими пожежні машини можуть безперешкодно проїхати у будь-який час доби.

Пожежні депо для об'єктів пожежних частин електростанцій, що розташовані за межами міст, потрібно передбачати залежно від їхньої потужності:

- на 2 автомобілі – за потужності ТЕС до 1000 Мвт;
- на 4 автомобілі – за потужності ТЕС від понад 1000 Мвт до 4000 Мвт.

Пожежні депо на більшу кількість автомобілів слід передбачати за узгодженням з відділом пожежної безпеки Мінпаливенерго України.

Біля ТЕЦ, що розташовані в містах, окремого об'єктового депо передбачати не слід. У разі розташування ТЕЦ у промислових зонах міст належить передбачати фінансування будівництва загальноузлових пожежних депо (п.15.3 НАПБ 05.028-2004).

На складах нафти і нафтопродуктів із стаціонарною установкою автоматичного пожежогасіння резервуарів, продуктових станцій, складських будівель для нафтопродуктів у тарі, розливних розфасовувальних і роздаточних і зі стаціонарною установкою охолодження резервуарів, що підлягають охолодженню відповідно до норм, слід передбачати пожежні пости або приміщення для пожежного устаткування за такою таблицею:

Місткість складу, тис. м ³	Пожежні пости або приміщення для пожежного устаткування, передбачувані на складах
До 100 включно	Приміщення площею 20 м ² для пожежного устаткування і пожежних мотопомп
Від понад 100 до 500 включно	Пожежний пост на один автомобіль з боксом для резервного автомобіля
Понад 500	Пожежний пост на 2 автомобілі

Для складів нафти і нафтопродуктів, де не передбачено стаціонарної установки автоматичного пожежогасіння резервуарів та інших будівель і приміщень, або в разі застосування цієї установки одночасно використовують також пересувну й стаціонарну установки неавтоматичного пожежогасіння, згідно з нормами. Пожежні депо, пости або приміщення для пожежного устаткування повинні передбачати відповідно до організації пожежної охорони в установленому порядку. При цьому розташовують їх із дотриманням відповідних норм глави СНіП з проектування генеральних планів промислових підприємств (п. 17.2.33 ВБН В.2.2-58.1-94).

Утеплене приміщення для зберігання пожежного інвентаря та іншого пожежно-технічного майна (пожежні рукави, пожежні колонки, переносний пожежний інструмент, пожежні стовпи, одяг пожежний та ін.) повинно мати площу, що не менша за 20 м².

ПС належать до пожежонебезпечних об'єктів категорії «В» зі значними запасами пожежонебезпечних рідин (ізоляційне масло), які гасять за допомогою розчину піноутворювача, запас якого повинні зберігати на підстанції.

З огляду на викладене вище під час перегляду НАПБ 05.028-2004 вилучати п. 15.4 з НД недоцільно.

Володимир КОСЮК,
фахівець з пожежної безпеки в галузі електроенергетики

Громадська приймальня

На узагальнені запитання читачів журналу відповідає
начальник УкрНДІЦЗ ДСНС України,
генерал-майор служби цивільного захисту
Віталій КРОПИВНИЦЬКИЙ

Де можна ознайомитися з методикою розрахунку пожежних ризиків?

На сьогоднішні в Україні немає окремої затвердженої методики розрахунку пожежних ризиків.

Та навіть критерії, за якими оцінюють ступінь ризику, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2012 року № 306, не передбачають таких розрахунків. Разом із тим у серпні поточного року інститут запропонував відповідні зміни до цих критеріїв у рамках діяльності робочої групи, створеної за наказом ДСНС України від 30.06.2016 № 308.

У разі ухвалення змін до нормативно-правових актів стосовно можливості розрахунковим шляхом визначати ступінь ризику від провадження господарської діяльності інститут, маючи відповідні напрацювання, можна підготувати методики розрахунку пожежних ризиків для об'єктів різного функціонального призначення.

Наскільки ефективна діяльність дослідно-випробувальних лабораторій у розслідуванні пожеж? Наведіть кілька прикладів з їхньої роботи.

Одразу треба зазначити, що, відповідно до вимог нового Кримінального процесуального кодексу України, розслідуванням пожеж займаються слідчі, а фахівців дослідно-випробувальних лабораторій (далі – ДВЛ) можуть долучати до дослідження пожеж як спеціалістів. Справді, від набуття чинності в 2012 році Кримінального процесуального кодексу України спеціалістів ДВЛ значно менше залучають до дослідження пожеж. Аналіз діяльності ДВЛ останніх років свідчить, що кількість досліджених ними пожеж щороку зменшується і в 2015 році не перевищила 3 %. Загалом за останні п'ять років дослідно-випробувальні лабораторії в середньому щороку досліджували майже 4 % пожеж, що виникали на території України. Раніше ДВЛ щороку досліджували до 10 % пожеж.

Даний матеріал надруковано в якості дискусійного, отож редакція запрошує зацікавлені сторони висловити свою думку з приводу порушених питань

Фахівці інституту періодично співпрацюють зі слідчими Головного слідчого управління МВС України над питаннями взаємодії співробітників лабораторій зі слідчими органів внутрішніх справ під час дослідження пожеж і встановлення причин виникнення їх, а також порядку залучення до дослідження пожеж.

За перше півріччя 2016-го порівняно з минулим роком кількість досліджених дослідно-випробувальними лабораторіями пожеж збільшилася на 8,1 % та становить 3,5 % загальної кількості їх у областях України і Києві (досліджено 880 пожеж). Загалом цього року спеціалісти ДВЛ досліджували кожен 28-ту пожежу (в 2015-му – кожен 36-ту, в 2014 – 29-ту, в 2013 – 28-му, в 2012 – 18-ту, в 2011 – 15-ту, в 2010 – 13-ту).

Як приклад можна навести дві пожежі, за результатами дослідження яких було підготовлено окремі звіти (у першому півріччі 2016 року – лише 15).

Так, ДВЛ Хмельницької області під час дослідження пожежі, що сталася 8 квітня 2016 року у вантажному автомобілі IVECO EuroStar, який перевозив деревне вугілля, достатньо повно відпрацювала версію про самозаймання вугілля. Проведено експерименти з визначення групи горючості матеріалу, з якого було виготовлено мішки для його пакування, та надано рекомендації щодо безпечного транспортування таких речовин.

ДВЛ Харківської області під час дослідження пожежі, що сталася 17 травня 2016 року у виробничій будівлі, де виготовляли протигази та респіратори, визначила перелік порушень правил пожежної безпеки на об'єкті, які могли призвести до пожежі та сприяти її поширенню. Вивчено обставини, що передували пожежі, відображено стан будівельних конструкцій піс-

ля пожежі. Співробітники ДВЛ застосовували експериментальні методи, що підтверджено відповідними протоколами.

Щороку в рамках Міжнародного виставкового форуму «Технології захисту / ПожТех» для обміну досвідом у питаннях дослідження пожеж між спеціалістами ДВЛ, експертами-пожежотехніками Експертної служби МВС України та судовими експертами Київського науково-дослідного інституту судових експертиз Мін'юсту України інститутом проводить круглий стіл на тему «Дослідження пожеж. Сучасний стан та перспективи розвитку».

Який документ визначає перелік споруд, будівель, приміщень і обладнання, що підлягають захисту автоматичними системами пожежогасіння та автоматичної сигналізації?

Перелік споруд, будівель, приміщень і обладнання, що підлягають захисту автоматичними системами пожежогасіння та автоматичної сигналізації, визначено у додатку А до ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Можна використовувати також переліки міністерств, відомств, інших органів виконавчої влади. При цьому вони не повинні суперечити вимогам ДБН В.2.5-56:2014.

Хто визначає належний тип автоматичної системи і спосіб гасіння, вид вогнегасних засобів і тип обладнання систем пожежної автоматики?

Належний тип автоматичних систем пожежогасіння і спосіб гасіння, вид вогнезахисних засобів і тип обладнання систем пожежної автоматики визначає проектна організація на стадії проектування з урахуванням нормативної та довідникової літератури.